PROJEKTI Muzej grada Zagreba priprema Muzej donacija u palači Magdalenić u Demetrovoj ulici

Otmjeni posjet Šenoi, Zajcu, Trnini...

Počasno mjesto u Muzeju donacija grada Zagreba zauzet će jedinstvena Zbirka mehaničkih glazbenih automata kolekcionara Ivana Gerersdorfera, kojoj je palača u Demetrovoj bila prvobitni dom

Ugođaj građanskoga salona

ZBIRKA LUBIENSKI - DURIEUX

Otmjeni salon u Jurjevskoj

U gradu Zagrebu registrirano je 28 darovanih zbirki, među kojima je osam kolekcija o kojima skrbi Muzej grada Zagreba. Ta ustanova u budućnosti će voditi brigu i o zbirci poznate povjesničarke umjetnosti dr. Vere Horvat Pintarić.

Nada Premerl se prisjeća da su poslije Drugoga svjetskog rata mnogi kolekcionari prijavili svoje zbirke Gradu Zagrebu, da bi zadržali privatne stanove i izbjegli sustanare. Poslije, kad je »opasnost« prošla, mnogi nisu donirali zbirke Gradu. Današnji su motivi, ističe, puno kvalitetniji. Kolekcionari žele pokazati javnosti ono što su skupljali cijeli život, a zauzvrat od Grada dobivaju iznos s kojim mogu živjeti. Na taj način zbrinjavaju svoju starost.

Podsjetimo da se zbirka Tille Durieux i njezine daljnje rođakinje Zlate Lubienski, Strossmayerove unuke, za njihova života mogla razgledati u otmjenu salonu u Jurjevskoj, koji su posjećivali domaći intelektualci i umjetnici, ali i stranci, kao što je danski književnik Uffe Harder i britanski kipar Henry Moore. Nastojeći sačuvati stan, dvije rođakinje su nedjeljom prije podne otvarala vrata studentima i svim znatiželjnicima. »Na taj smo način stalno bile okružene mladim i starim ljudima, koji su se zanimali za zbirku, i naš život nipošto nije bio ednoličan«, prisjeća se Tilla Durieux u knjizi »Mojih prvih devedeset godina«.

Jedan od prvih gramofona

Jelena MANDIĆ-MUŠĆET

Jedna od najljepših i najvrjednijih gornjogradskih palača, palača Magdalenić - Drašković - Jelačić, u kojoj je donedavno bio smješten dječji vrtić »Tatjana Marinić«, uskoro će udomiti nekoliko vrijednih zbirki koje su zagrebački građani tijekom proteklog stoljeća darovali gradu Zagrebu.

Muzej grada Zagreba je prije godinu dana dobio ključeve palače u Demetrovoj br. 7, idejni projekt za prenamjenu objekta već je izradio arhitektonski ured Vulin i Ileković, a kako je riječ o vrijednoj zgradi, prije građevinskih radova potrebno je provesti konzervatorsko-restauratorska i arheološka istraživanja u dvorištu objekta.

Budući da se na tome području nalazio srednjovjekovni obrambeni zid, ideja je arheologa da se on, barem u zapadnom dijelu, rekonstruira, pripovijeda nam Nada Premerl, autorica koncepcije Muzeja donacija gradu Zagrebu.

Arheološka istraživanja

Ako bi ovoga ljeta završila arheološka istraživanja, rekonstrukcija bi mogla započeti 2009. godine, što znači da bi Zagreb mogao imati novi muzej na Gornjemu gradu do 2011. godine. Prema sinopsisu Nade Premerl, u Muzeju donacija bit će okupljene i javno predstavljene one zbirke koje su vezane uz Gornji grad. Počasno mjesto zauzet će Zbirka mehaničkih glazbenih automata kolekcionara Ivana Gerersdorfera, kojoj je palača u Demetrovoj bila prvobitni dom.

U sjevernom dijelu palače na prvome je katu bio smješten stan i urarska radionica Ivana Gerersdorfera te Kabinet mehaničkih glazbenih automata (automatske orgulje, muzičke kutije, orkestrioni, prvi gramofoni…).

Zbirka takvih, autentičnih primjeraka mehaničkih glazbala (koja potječu od 1800. godine do polovice 20. stoljeća) rijetkost je ne samo u hrvatskom, već i u europskome kontekstu, pa stoga ima iznimnu kulturno-povjesnu vrijednost.

Ivan Zajc i Milka Trnina

U palaču u Demetrovoj 7 sjajno će se uklopiti radna soba i zbirka Ivana Zajca, jer je taj hrvatski skladatelj stanovao u neposrednom susjedstvu - u Visokoj ulici. Odmah uz palaču, u Demetrovoj br. 5, živjela je niz godina jedna od najvećih hrvatskih opernih primadona, sopranistica Milka Trnina, čiju ostavštinu također čuva MGZ.

»Dio te ostavštine bio je nedavno s izvanrednim uspjehom izložen u Kraljevskoj opernoj kući u Londonu. MGZ nije nikada bio u mogućnosti pokazati čitavu ostavštinu te velike operne umjetnice koja je pronosila hrvatsko ime diljem svijeta. Glazbene memorabilije, originalne kazališne kostime iz 1900., fotografije s potpisom Milke Trnine i posvetama skladatelja Giaccoma Puccinija i velikoga svjetskog tenora Enrica Carusa, inkrustirani namještaj njene radne sobe, samo su dio predmeta koji bismo mogli idealno postaviti u palači u Demetrovoj«, navodi Nada Premerl.

Mehanički glazbeni automat

U baroknu palaču Magdalenić sjajno će se uklopiti zbirke ljudi koji su živjeli na Gornjemu gradu, poput skladatelja Ivana pl. Zajca, književnika i gradskog senatora Augusta Šenoe, operne primadone Milke Trnine i glasovite njemačke glumice Tille Durieux

Ostavština Tille Durieux

Prema njezinoj zamisli, u Muzeju donacija bit će mjesta i za poznatu njemačku glumicu Tillu Durieux, koja je na Gornjemu gradu, u Jurjevskoj br. 27, našla utočište kod Zlate Lubienski, bježeći od nacizma uoči Drugoga svjetskog rata. Ambijent njene sobe u Jurjevskoj stvaraju umjetnine s početka 20. stoljeća, među kojima se ističe pastel »Djevojka s ptićom« Marca Chagalla, nekoliko skulptura Ernesta Barlacha, Tillin portret u ulozi Salome koji je 1907. naslikao Max Slevogt, jedan od najvećih njemačkih slikara.

Kao najpoznatija glumica njemačkoga kazališta, ali i supruga poznatog trgovca umjetninama, kolekcionara i mecene Paula Cassirera, Tilla Durieux je bila inspiracija mnogim umjetnicima, a portretirali su je slikari poput Oskara Kokoschke i Augusta Renoira. Zanimljivo je da Tilla nije bila zadovoljna Renoirovim portretom, koji se danas nalazi u Metropolitanskom muzeju u New Yorku.

Uz zbirku glasovite njemačke glumice, kazuje Nada Premerl, u palači u Demetrovoj bit će mjesta za radnu sobu književnika i gradskog senatora Augusta Šenoe, koji je živio u Mesničkoj ulici, a za rodni Zagreb bio je neraskidivo vezan ne samo zagrebačkim temama svojega opsežnog književnog opusa, nego i upravnim poslovima, zahvaljujući kojima je postao »začasni građanin Zagreba«.

Tilla Durieux

Zbirka dječjih igračaka

U gornjogradskome »dvorcu«, baš kako je to za života zamišljao prof. Tihomil Stahuljak, bit će izložena njegova vrlo vrijedna zbirka dječjih igračaka koju je taj konzervator i povjesničar umjetnosti posvećen Gornjemu gradu skupljao cijeli život. Moguće je, navodi Nada Premerl, da još jedna zanimljiva zbirka osvane pod istim krovom. Riječ je o zbirci stare ambalaže dr. Ante Rodina, jedinstvenoj u ovom dijelu Europe. Kolekcija broji 6.000 predmeta, među kojima je 800 izloženo u Muzeju grada Zagreba.

Ako bude mjesta, palača u Demetrovoj udomit će i zbirku kazališnih umjetnika i ostalih glazbenih legendi grada Zagreba, od Vikija Glovackog do Ive Robića. Osim toga, uz objekt je planirano i postavljanje manje pozornice na kojoj bi se održavali komorni koncerti i predstave, što bi pridonijelo oživljavanju Gornjega grada, posebno otkako je scena Amadeo premjestila svoje programe u donjogradske ustanove.

Uz obaveznu muzejsku kavanu, Muzej grada Zagreba želi osigurati prostor za klub darovatelja, u kojemu bi se mogli okupljati prijatelji muzeja i kolekcionari. Osim toga, namjera im je rekonstruirati engleski park u dvorištu i na padinama prema Tuškancu, tako da posjetitelji mogu prošetati do Dubravkina puta, što bi zasigurno bio fantastičan doživljaj.

Palača Magdalenić u Demetrovoj ulici

TOMISLAV KRIŠTO

POVIJEST PALAČE

Slavni stanari

Palaču u Demetrovoj sagradio je, prema narudžbi baruna Baltazara Magdalenića, zagrebački graditelj i osnivač gradevinskog ceha na Gradecu Matija Leonharth, sredinom 18. stoljeća. Sljedeći vlasnik, grof Ivan Drašković, dogradio je grandiozni portik uz baroknu palaču, koji je, prema nepotvrđenim tumačenjima, djelo Bartola Felbingera. U doba Draškovića posebno je bio njegovan engleski vrt s pogledom na Tuškanac. U drugoj polovici 19. stoljeća vlasnik palače postaje grof Đuro Jelačić, brat bana Josipa Jelačića. Zanimljivo je da je guvernanta i upraviteljica palače u Demetrovoj u to vrijeme bila Marija Kovačić, prabaka Ivana Gerersdorfera, koja je za pedesetu obljetnicu vjernog služenja odlikovana kolajnom Njegova Veličanstva Franje Josipa, kako piše list Obzor, 8. srpnja 1902.

Vlasnik kuće poslije je postao Ivan Gerersdorfer, koji je u sjevernom dijelu palače imao stan i urarsku radionicu te Kabinet mehaničkih glazbenih automata. Zbirka je za javnost otvorena 1960. godine i darovana gradu 1977. Gerersdorfer je živio u palači do smrti, kada je njegova udovica kuću prodala gradu Zagrebu.

OPERA Prigodom nastupa Margarete Klobučar u naslovnoj ulozi Donizettijeve opere »Lucia di Lammermoor« u Grazu

Rođena je nova hrvatska operna zvijezda

Margareta Klobučar zablistala je kao Donizettijeva Lucia prelazeći s lakoćom preko vratolomnih koloraturnih pasaža

Antun PETRUŠIĆ

Margareta Klobučar

Na najbolji mogući način mlada je hrvatska operna umjetnica Margareta Klobučar zaključila svoju sedmu sezonu kao članica ugledne operne kuće u Grazu. Uspješnom kreacijom naslovne uloge u operi »Lucia di Lammermoor« Gaetana Donizettija 1. lipnja zaokružila je vrlo značajno prvo razvojno razdoblje svoje karijere s jasnim naznakama da joj predstoji zvjezdana budućnost.

Vjerodostojnost te tvrdnje temelji se u prvom redu na njezinu izvrsno školovanom glasu, za što je zaslužna profesorica Marica Pernar iz Muzičke škole rodnog joj Siska, kao i kasnije usavršavanje na Konzervatoriju u Beču.

Uz očiti talent, koji za operu uključuje i glumačke sposobnosti, Margareta Klobučar već u ovoj ranoj fazi svog razvoja očituje zavidnu profesionalnu ozbiljnost u pristupu i rješavanju najtežih zahtjeva koji se pred nju postavljaju. Pri tome se i te kako osjeća mladenačko oduševljenje i entuzijazam, koji se samom njezinom pojavom na pozornici poput fluida prenosi na publiku.

Efektni duet

Nazočivši trima predstavama međusobno stilski sasvim različitima, može se dati objektivna i vjerodostojna ocjena trenutnih dostignuća i budućih mogućnosti Margarete Klobučar.

Lirska uloga Annchen u ranoromantičnoj operi »Strijelac vilenjak« Carla Marie von Webera pružila je prigodu Margareti da pokaže uvjerljivost kako pjevačku tako i scensku, iako su protagonisti nepotrebnim režijskim zahvatima često bili izvrgnuti i fizičkom maltretiranju.

Mnogo zahtjevniji zadatak bila je uloga Zdenke u operi »Arabella« Richarda Straussa. Zdenka, naime, gotovo kroz cijelo vrijeme dragovoljno nastupa preobučena u muškarca da bi se lakše riješio ljubavni zaplet. I nih pasaža i kadenci s nadmoćnom lakoćom doslovce zaustavljajući publici dah. Savršenom pjevanju pridružila je i prirodnu glumu predstavivši Luciju u svoj njezinoj krhkosti i osjetljivosti, vjernosti i odanosti, što nakon teškog razočaranja u ljudsku pokvarenost i nanesenu joj nepravdu jedino vodi u tragediju i propast.

Da je to u punom smislu bila predstava Margarete Klobučar, potvrdila je publika frenetičnim aplauzom uz glasno odobravanje poslije visokog »es« na kraju velike scene ludila. Ovacije na otvorenoj pozornici trajale su nekoliko minuta.

Margareta Klobučar je bez svake sumnje na pravom putu. Lucia joj treba biti čvrsti putokaz i oslonac za dalji napredak uz potrebnu dozu opreza pri biranju uloga, jer je očito da njezin glas već sada poprima karakteristike dramske kolorature, jednoga od uvijek najtraženijih, najrjeđih pa i najcjenjenijih opernih fahova.

Novi Šenoin operni slavuj

Da je August Šenoa mogao nazočiti Margaretinoj Luciji, zacijelo bi uskliknuo: »I opet jedan hrvatski operni slavuj bigliše Europom!«

Da ponos Hrvata poslije te predstave bude još veći, pobrinuo se i kad se na kraju pojavi u svom pravom liku doprinijet će konačnom razrješenju cijele priče.

Publika je frenetičnim aplauzom uz glasno odobravanje poslije visokog »es« na kraju Lucijine scene ludila pozdravila Margaretu Klobučar

Margareta Klobučar u potpunosti je ispunila sve pjevačke i glumačke zadatke i svladala neke režijske nedorečenosti. Na kraju predstave se pokazalo da je duet dviju sestara u prvom činu (izvrsna Gabrielle Fontana kao Arabella) bio najefektniji trenutak cijele izvedbe dobivši ovacije publike na otvorenoj pozornici.

Pjevački potpuno suverena

I kao što šećer dolazi na kraju, tako je i Margareta Klobučar zablistala kao Donizettijeva Lucia obilježivši možda čitav svoj sedmogodišnji angažman u Grazu. Rijetke su pjevačice koje u ranijim fazama svojih karijera u tako jednoj kompleksnoj, teškoj i zahtjevnoj ulozi iskažu toliku sigurnost, zrelost i sugestivnost kao što je to učinila Klobučar na toj poslijepodnevnoj predstavi pred gledalištem ispunjenim do zadnjega mjesta.

Pjevački potpuno suverena prelazila je preko vratolomnih koloraturmladi već afirmirani bas Luciano Batinić, koji je ulogom Raimonda demonstrirao svu raskoš i ljepotu svoga baršunastog i pastoznog glasa.

Prema najavama za sezonu 2008./2009. Margaretu Klobučar u Grazu očekuje izbor uloga iz snova: Musetta (Puccini:»La boheme«), Despina i Pamina (Mozart: »Cosi fan tutte« i »Čarobna frula«) i obnovljena Sofija (R. Strauss: »Kavalir s ružom«).

Sve operne predstave u Grazu pomno su pripremljene i uvježbane. Svim trima o kojima je ovdje riječ, dirigirao je Dirk Kaftan, koji je od sezone 2006./07. prvi dirigent i zamjenik šefa dirigenta Opere u Grazu. Kaftan je dirigent istančane i profinjene muzikalnosti, jasne i pregnantne geste, koji drži pod apsolutnom kontrolom sve niti predstave.

Našim mladim pjevačima za poželjeti je da nastave onim putovima afirmacije hrvatske operne umjetnosti kojima su nekad davno krenuli Josip Kašman i Milka Trnina na ponos svju nas.